

Moniammatillisuus leikkaussalissa

Mari Saanisto sh, TtM
Tampere 17.3.2017

“Ineffective team communication, throughout the pre-, intra-, and post-operative phases, was found, on the interpersonal level, to be a major contributor to patient injury.” (Wade 2014)

Toimivan tiimin* edellytyksiä

- ▶ Yhteinen päämäärä
 - ▶ Keskinäinen luottamus ja arvostus
 - ▶ Kommunikointitaidot
 - ▶ Kyky antaa ja vastaanottaa palautetta
 - ▶ Jaettu tilannetietoisuus
- ▶ *) pieni ryhmä yksilöitä, jotka ovat sitoutuneet yhteiseen päämäärään ja toimivat yhteisten sääntöjen mukaisesti. Jokaisella on omat vastualueensa, jotka täydentävät toisiaan.

Toimivan tiimin* edellytyksiä

- ▶ Yhteinen päämäärä
- ▶ Keskinäinen luottamus ja arvostus
- ▶ **Kommunikointitaidot**
- ▶ Kyky antaa ja vastaanottaa palautetta
- ▶ **Jaettu tilannetietoisuus**

- ▶ *) *pieni ryhmä yksilöitä, jotka ovat sitoutuneet yhteiseen päämäärään ja toimivat yhteisten sääntöjen mukaisesti. Jokaisella on omat vastualueensa, jotka täydentävät toisiaan.*

Mikä tekee huipputiimin?

- 1) Selkeä yhteinen päämäärä
- 2) Epämuodollinen ilmapiiri
- 3) Keskustelevuus
- 4) Aktiivinen kuunteleminen
- 5) Luottamus ja avoimuus
- 6) Eri näkökantojen sallivuus
- 7) Kritiikki kohdistuu tekemiseen, ei tekijään
- 8) Yhteinen päätöksenteko
- 9) Tehokas johtajuus
- 10) Tehtävien selkeys
- 11) Yhteiset arvot ja käyttäytymisnormit
- 12) Sitoutuneisuus

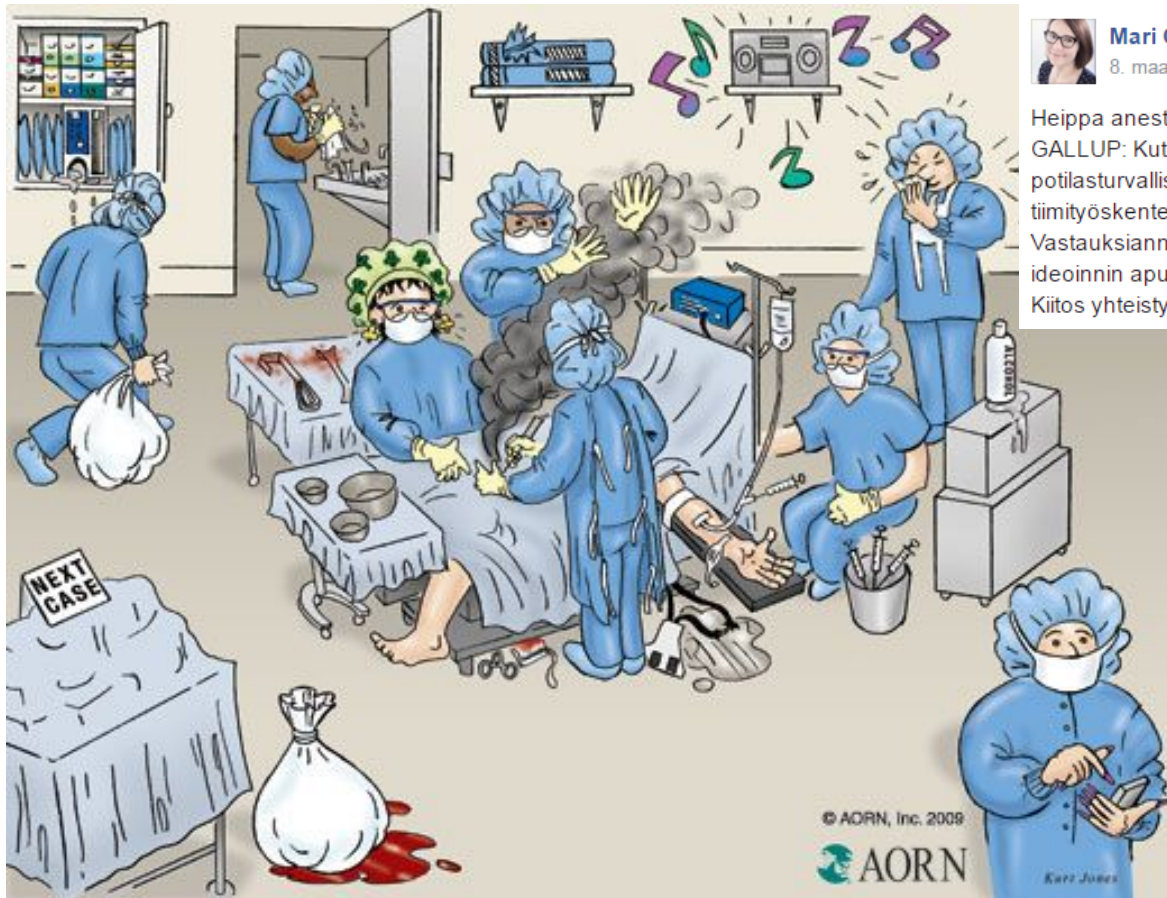

Kuva: The Nature / T. C. Worley (rajattu)

Tiimityön haasteet terveydenhuollossa

- ▶ Tutkimusten mukaan tiimit eivät toimi optimaalisesti. Erityisesti ammattikuntien välisessä kommunikaatiossa on todettu puutteita
- ▶ Aiemmin toimineet lähestymistavat tiimityöskentelyyn eivät enää sovi pitkälle erikoistuneeseen ja monimutkaisemman terveydenhuollon todellisuuden tarpeisiin
- ▶ Tiimityöskentelyyn ja kommunikaatioon liittyvät ongelmat vaikuttavat potilaan hoitoon, työntekijöiden kokemaan stressiin ja tehottomuuteen ja altistavat virheille
- ▶ Eri ammattiryhmien koulutus korostaa erilaisia tulokulmia potilaan hoitoon ja luo erilaisia kommunikointimalleja, ei ymmärrystä toisen ammatillisista vastuualueista ja prioriteeteista
- ▶ Ammatillinen ryhmäytyminen, ”sisäänpäinlämpeävyys”
- ▶ Hierarkia tehokkaan kommunikoinnin esteenä

Tiimityön haasteet leikkaussalissa?

Mari Otsinaas loi kyselyn.

8. maaliskuuta kello 21:11

Heippa anestesiakollegat! 😊

GALLUP: Kuten kaikki tiedämme: Toimiva moniammatillinen tiimityö edistää potilasturvallisuutta leikkaussalissa. Mitkä asiat ovat mielestäsi tiimityöskentelyn haasteita tai esteitä leikkaussalissa?

Vastauksianne käytetään ainoastaan Anestesiakurssille tulevan luennon ideoinnin apuna. Vastaathan yleisellä tasolla.

Kiitos yhteistyöstä. Anestesiakurssilla nähdään 😊

<https://s-media-cache-ak0.pinimg.com/564x/c5/90/01/c59001c94fe08405ccedb636e6e882f9.jpg>

Mikä leikkaussalitiimeistä tiedetään?

Kirjallisuuskatsaus (Wade 2014, Kanada)

- ▶ Kirjallisuuskatsauksen perusteella leikkaussalitiimityötä oli tutkittu eniten kommunikointikäytäntöjen näkökulmasta
- ▶ Muita tutkittuja osa-alueita: tiimityöorientaatio, luottamus, kunnioitus, sosiaaliset ja kulttuurilliset tekijät
- ▶ Tutkimuksissa raportoitiin muun muassa sairaanhoitajan ja lääkärin välisen kommunikaation haasteita, johon vaikuttivat:
 - ▶ hierarkkiset valtarakenteet
 - ▶ ammatillinen “kuppikuntaistuminen”
 - ▶ sukupuoli
 - ▶ stereotypiat
 - ▶ erilaiset ammatilliset prioriteetit potilaan hoidossa

Mikä leikkaussalitiimeistä tiedetään?

Kirjallisuuskatsaus (Wade 2014, Kanada)

- ▶ Leikkaussalitiimityössä korostuvat erityisesti **ei-tekniset taidot** (Non-technical skills, NTS), jotka vaikuttavat suoraan potilasturvallisuuden toteutumiseen:
 - ▶ kommunikaatio
 - ▶ tiimityö
 - ▶ johtaminen
 - ▶ päätöksenteko
 - ▶ tilannetietoisuus

Tiimityön haasteet leikkaussalissa

- Arvostuksen puute
- Ymmärtämättömyys tiimin jäsenten rooleista
- Nopeasti muuttuvat tilanteet
- Luottamuksen puute
- Yhteisen tavoitteen puute
- Tiimien sisällä alatiimejä, jotka eivät kommunikoi
- Huono tilannetietoisuus
- Melu ja asiaan kuulumaton puuhastelu

The background features abstract, overlapping geometric shapes in various shades of green, ranging from light lime to dark forest green. These shapes are primarily triangles and polygons, some with thin white outlines, creating a modern, layered effect. The shapes are positioned on the left and right sides of the page, framing the central text.

Haasteista mahdollisuuksiin

Kohti tehokkaampaa tiimityötä

Miten edistää leikkaussalitiimien kommunikaatiota?

- 1) Tehokkaiden kommunikointistrategioiden opetus (esim. ISBAR, closed-loop, Step-back (call-out), Graded assertion (PACE) - Escalating concern (Probe, Alert, Challenge, Emergency))
- 2) Tiimien yhteisharjoittelu "Teams that work together, train together"
- 3) Kommunikaatiotekniikoiden simulaatioharjoittelu
- 4) Tiimin uudelleen nimeäminen yhteisestä tavoitteesta käsin
- 5) Demokratia tiimissä
- 6) Standardoidut toimintatavat
- 7) Tiimityötä tukeva organisaatiokulttuuri

CASE: "Below ten thousand"

Provenance and Peer review: Unsolicited contribution; Peer reviewed; Accepted for publication October 2015.

A pathway to clinician-led culture change in the operating theatre

by J Gibbs and P Smith

Correspondence address: J Gibbs, Anaesthetics/Recovery, University Hospital, Barwon Health, Geelong, VIC 3220, Australia. Email: john@belowtentousand.com

Noise in the operating theatre environment has remained a persistent and unresolved problem

- ▶ Australialaiset anestesiahoitajat J. Gibbs ja P. Smith havaitsivat jatkuvana ongelmana leikkaussaleissa olevan liiallisen melun anestesian kriittisten vaiheiden aikana
- ▶ He päättivät etsiä ratkaisua olemassa olevista kansainvälisistä leikkaussalien standardeista, jotka he voisivat ottaa käyttöön
- ▶ ...

Sterile Cockpit Rules

The Sterile Cockpit

The rules governing the 'Sterile Cockpit Environment' have been clearly defined within the Code of Federal Regulations FAA (Federal Aviation Administration) FAR 121.542/135.100, "Flight Crewmember Duties"

In part this ruling reads:

'...nor may any flight crewmember perform, any duties during a critical phase of flight except those duties required for the safe operation of the aircraft.'

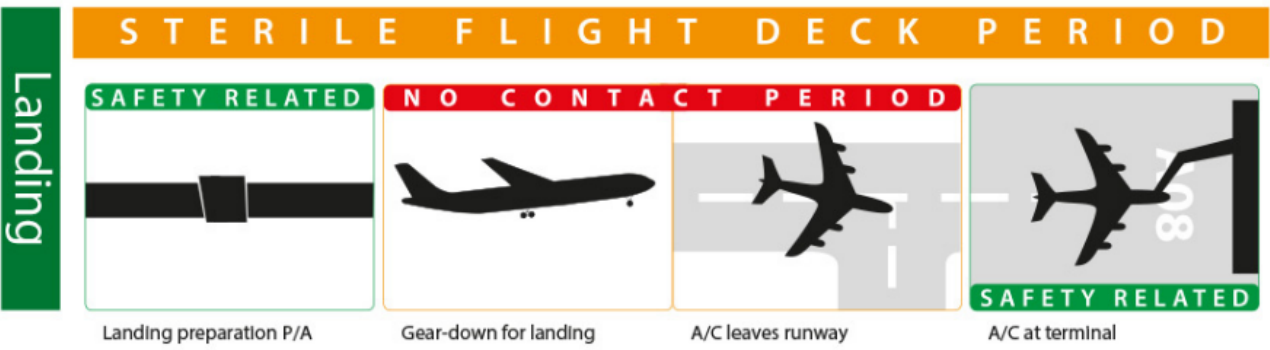
'No flight crewmember may engage in, nor may any pilot in command permit, any activity during a critical phase of flight which could distract any flight crewmember from the performance of his or her duties or which could interfere in any way with the proper conduct of those duties.'

'For the purposes of this section, critical phases of flight includes all ground operations involving taxi, take-off and landing, and all other flight operations conducted below 10,000 feet, except cruise flight.'

Amdt. 121-369, Eff. 4/14/2014

C R U I S E

Kuva: http://www.pascale-schmid.com/pages/showcase_aviation_SterileFlightDeck.html

The Sterile Cockpit

The Sterile Cockpit

- ▶ Vuonna 1981 Yhdysvalloissa otettiin ilmailussa käyttöön nk. ”Sterile Cockpit Rule”
- ▶ Säännön tarkoituksena on rajoittaa asiaan liittymätöntä kommunikaatiota ja toimintaa lennon kriittisten vaiheiden aikana ja turvata miehistön täysi keskittyminen käsillä olevaan asiaan
- ▶ Kriittisiä vaiheita ovat: rullaus kiitoradalla ja nousu, laskeutumisesta ja **kaikki hetket kun ollaan alle 10 000 jalan korkeudessa**
- ▶ Lukuisten ilmailuonnettomuuksien syynä on ollut lentäjien keskittymisen häiriintyminen esimerkiksi tilanteeseen kuulumattoman kommunikation vuoksi. Seuraukset ovat olleet fataaleja

Teneriffa 1977.

<http://www.aviationabove.com/wp-content/uploads/2015/01/14.jpg>

The Sterile Cockpit

- ▶ 1990-luvun alussa selvitettiin ja analysoitiin vaaratilanne- ja onnettomuusraportteja, joissa lentäjät eivät olleet käyttäneet ”Sterile Cockpit Rulea” kriittisten vaiheiden aikana
- ▶ Keskeytysten ja häiriöiden vuoksi tapahtui seuraavia virheitä:
 - ▶ Lentokorkeuden muutoksia
 - ▶ Lentokurssin muutoksia
 - ▶ Kiitoratarikkomuksia
 - ▶ Lähtöjä ja laskeutumisia ilman lupaa
 - ▶ Lähes törmäämisiä toiseen lentokoneeseen ilmassa
- ▶ Vaaratilanneanalyseissä moni lentäjä myönsi, että vaaratilanteet oltaisiin todennäköisesti vältetty noudattamalla Sterile Cockpit –sääntöä

Mahdollisuuksista käytäntöön?

Kohti parempaa potilasturvallisuutta

CASE: ”Below ten thousand”

- Sterile Cockpit Rule jalkautuu leikkaussaliin?

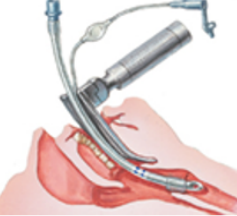

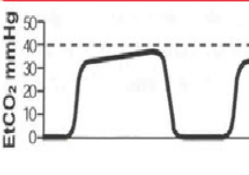

- ▶ Australialaiset anestesiahoitajat Gibbs & Smith kopioivat idean ilmailuturvallisuudesta
- ▶ Ottivat käyttöön koodilauseen: ”Below ten thousand”
- ▶ Kuka tahansa tiimin jäsenistä voi sanoa ääneen silloin kun tilanne leikkaussalissa vaatii erityistä keskittymistä
- ▶ Erityisesti seuraavissa vaiheissa:
 - ▶ Induktio
 - ▶ Aikalisä
 - ▶ Instrumenttien, taitosten ja neulojen lasku
 - ▶ Ekstubaatio
 - ▶ Aina tarvittaessa

CASE: "Below ten thousand"

- Mitä hyötyä, mitä haasteita?

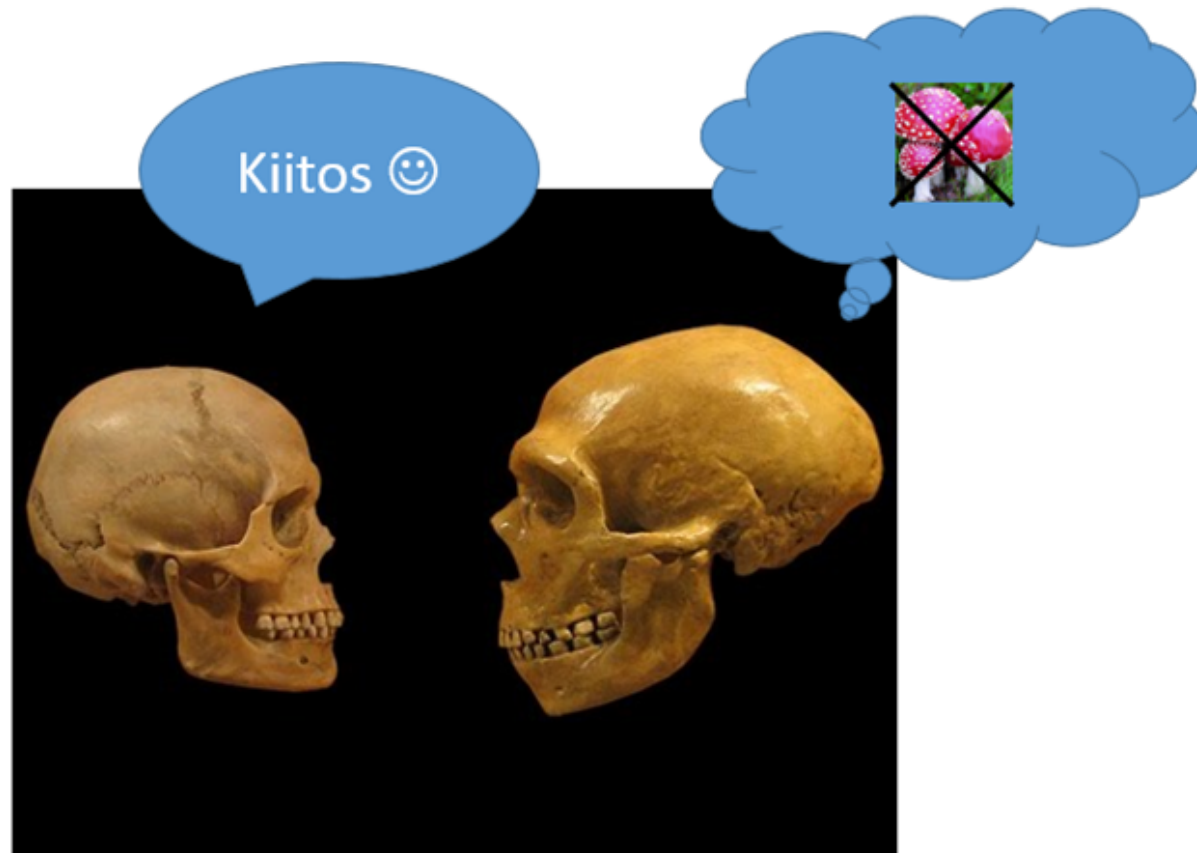
- ▶ Tilanteiden rauhoittaminen ja ylimääräisen melun ja keskeytysten eliminointi anestesian ja leikkauksen kriittisissä vaiheissa
- ▶ "Below ten thousand" -koodi herättää kaikki tiimin jäsenet käsillä olevaan tilanteeseen
- ▶ Edistää kollektiivista tilannetietoisuutta
- ▶ Ehkäisee jännitteitä ja konflikteja tiimissä ja edistää moniammatillista yhteistyötä
- ▶ Takaa turvallisen, standardoidun kommunikaation ja keskittymiselle edullisen ympäristön
- ▶ Standardoitujen prosessien käyttö kielii turvallisesta, luotettavasta sekä ammattitaitoisesti huipputiimistä
- ▶ Edistää potilasturvallisuutta
- ▶ HAASTEET: Käytäntöön implementoinnin vaikeus

KATSAUS TULEVAISUUTEEN: ”Sterile Anaesthesia Deck Period”?

Take-off	STERILE	ANAESTHESIA	DECK PERIOD	
	<p>SAFETY RELATED</p> <p>Ennen anestesian aloitusta ></p> <p>Alkutarkistus</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ Henkilö ja toimenpide va - anesteologi varmistaa ääneen, henkilötunnus on tarkistettu, toime pottolaulu/konaisella saatu suostum ☐ Leikkausalue / -puoli var <ul style="list-style-type: none"> ☐ Ei tarvetta 			
C R U I S E				
Landing	STERILE	ANAESTHESIA	DECK PERIOD	
	<p>SAFETY RELATED</p> <p>Extubation Checklist</p> <p>Has the indication for intubation been re Is the patient on the right trajectory?</p>			
	Landing preparation P/A	Gear-down for landing	A/C leaves runway	A/C at terminal

Kuvamuokaus. Alkuperäinen kuva: http://www.pascale-schmid.com/pages/showcase_aviation_SterileFlightDeck.html

Kyky kommunikoida varmistaa eloonjäämisen.

Lähteet

- ▶ Berlinger N, Dietz E. 2016. Time-Out: The Professional and Organizational Ethics of Speaking Up in the OR. *AMA Journal of Ethics* 18(9), 925-932.
- ▶ Gibbs J, Smith P. 2016. A pathway to clinician-led culture change in the operating theatre. *Journal of Perioperative Practice* 26(6), 134-137.
- ▶ Sumwalt R. 1993. The Sterile Cockpit Rule. ASRS (Aviation Safety Reporting System) Directline. 4/1993.
- ▶ Wade P. 2014. Developing a culture of collaboration in the operating room: more than effective communication. *Journal of Operating Room Nurses Association of Canada (ORNAC)*. Dec 2014.
- ▶ Weller J, Boyd M, Cumin D. 2012. Review: Teams, tribes and patient safety: overcoming barriers to effective teamwork in healthcare. *BMJ* 90(1061).
- ▶ Westli H, Johnsen B, Eid J, Rasten I, Brattebø G. 2010. Teamwork skills, shared mental models, and performance in simulated trauma teams: an independent group design. *Scandinavian Journal of Trauma, Resuscitation and Emergency Medicine* 18(47).
- ▶ WHO. 2011. Multi-professional Patient Safety Curriculum Guide.
http://apps.who.int/iris/bitstream/10665/44641/1/9789241501958_eng.pdf.